

Γύρω από τα σύνορα του Βυζαντίου κατοικούν πολλοί λαοί, που προσπαθούν να το κατακτήσουν. Οι Βυζαντινοί έπρεπε να οργανωθούν για να τους αντιμετωπίσουν.

Οι γείτονες των Βυζαντινών

- Υπήρχαν οι παλιοί και οι νέοι.
- Θαύμαζαν τη ζωή και τον πλούτο της Κωνσταντινούπολης.
- Έκαναν επιδρομές, λεηλατούσαν, κατέστρεφαν καλλιέργειες και αιχμαλώτιζαν κατοίκους.
- Πολλές φορές πολιορκούσαν τα τείχη της Κωνσταντινούπολης από στεριά και θάλασσα.

Σλάβοι

Η αντίδραση των Βυζαντινών

- Προσπαθούσαν να διατηρούν καλές σχέσεις.
- Οχύρωναν τα τείχη.
- Τους αντιμετώπιζαν με πολεμικά, οικονομικά και διπλωματικά μέσα.

Άβαροι

Βούλγαροι